

**Nader onderzoek beschermde soorten
Veenendaalseweg 45, Ede**

Colofon

Titel : Nader onderzoek beschermde soorten Veenendaalseweg 45, Ede

Projectnummer: .. : 16691

Opdrachtgever ... : Kubiek Ruimtelijke Plannen
Kerkewijk 117
3904 JB Veenendaal

Datum : 30 september 2016
Status rapport ... : eindrapport / definitief
Bestand : 16691-eindrap1.wpd

Opdrachtnemer .. : De Groene Ruimte BV
Postbus 400
6700 AK Wageningen
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek
Handtekening: ... :

Auteursrecht : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	NADER ONDERZOEK HUISMUS	5
2.1.	Uitvoering	5
2.2.	Resultaten	5
2.3.	Conclusies Huismus	5
3.	NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN	7
3.1.	Uitvoering	7
3.2.	Resultaten	7
3.3.	Conclusies vleermuizen	7
4.	AANBEVELINGEN	9
	BRONNEN	11

Bijlagen

Bijlage 1. Beknopte verslagen per veldbezoek

Ligging plangebied in de omgeving (bron: Google Earth).

Inrichtingsplan (bron: opdrachtgever)

1. INLEIDING

In opdracht van Kubiek Ruimtelijke Plannen te Veenendaal heeft De Groene Ruimte BV in maart 2016 een ecologische quickscan ingevolge de Flora- en faunawet (FF-wet) uitgevoerd voor het plangebied Veenendaalseweg 45 te Ede.

Het plangebied ligt aan de Veenendaalsweg te Ede, direct ten noorden van de bebouwde kom van Veenendaal. Het plangebied betreft een woonkavel, voormalig in gebruik als woonerf en pompstation. De totale oppervlakte is circa $\frac{1}{3}$ ha. Het onderzoeksgebied betreft het plangebied en directe omgeving.

De ingreep betreft volledige herontwikkeling van het plangebied. Op de planlocatie zal woningbouw worden ontwikkeld; daartoe zullen de aanwezige elementen worden gesloopt/geamoveerd.

Deze ingreep is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Uit de quickscan kwam naar voren dat jaarrond beschermde nestplaatsen van Huis- mus aanwezig zijn in het woonhuis. Om vast te stellen hoeveel nestplaatsen aanwezig zijn werd nader onderzoek geadviseerd.

Ook konden vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet worden uitgesloten. Zowel het woonhuis als het pompstation gebouw werden geschikt geacht voor vleermuizen.

Het verstoren van deze streng beschermde soorten is wettelijk verboden (FF-wet). Bij de initiatiefnemer ligt de bewijslast om aan te tonen dat door de voorgenomen ingreep geen streng beschermde soorten worden verstoord. Indien verstoring door de beoogde ingreep niet kan worden voorkómen, dan kan een ontheffing worden aangevraagd. Alvorens een ontheffing kan worden aangevraagd, dient vastgesteld te worden welke soorten, aantallen en functies worden verstoord.

Om een antwoord te krijgen op deze vraag heeft Kubiek Ruimtelijke Plannen aan De Groene Ruimte gevraagd om een gericht nader onderzoek te doen. Doel van dit onderzoek: het vaststellen van soorten en aantallen streng beschermde soorten die een verblijfplaats hebben in het plangebied, alsook de functies die het plangebied voor deze soorten vervult. Op basis van de precieze uitvoering van de beoogde ingreep is het daarna mogelijk om te bepalen of verstoring kan worden uitgesloten. Zo niet dan is het wellicht mogelijk om de uitvoering of werkwijze aan te passen opdat verstoring wordt voorkómen; in het andere geval wordt duidelijk voor welke soorten een ontheffing nodig is.

Onderhavige rapportage betreft dit nader onderzoek, gericht op de genoemde soorten(groepen). Het onderzoek is door ervaren ecologen van De Groene Ruimte¹⁾ uitgevoerd conform de richtlijnen en eisen uit de Soortenstandaarden voor Huismus, Gierzwaluw, en Gewone dwergvleermuis en het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus, goedgekeurd door het ministerie van EZ.

De onderzoeken voor de verschillende soorten (groepen) zijn uitgewerkt in verschillende hoofdstukken. In de bijlagen zijn korte verslagen van de veldbezoeken opgenomen.

.....
¹⁾ ir. R. Noordhuis en ir. P.A.F.M. Reijbroek.

2. NADER ONDERZOEK HUISMUS

2.1. Uitvoering

In het plangebied is gericht nader onderzoek uitgevoerd naar onder andere vaste verblijfplaatsen van Huismus.

Daartoe zijn in de maanden april en mei 2016 op twee ochtenden veldbezoeken gebracht aan de planlocatie, met een tussenperiode van ruim 20 dagen. Door een deskundige ecooloog van De Groene Ruimte is, conform de richtlijnen uit de Soortenstandaard Huismus (Dienst Regelingen, 2014a) geïnventariseerd op zicht. Daarbij is gericht gezocht naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen, zoals nesten en kwetterplekken.

Veldbezoeken Huismus

Datum en tijd	Weersomstandigheden
18-04-2016 08.40u - 10.15u	onbewolkt, helder, temperatuur 6°C, windkracht 2-3 Bft
09-05-2016 08.15u - 10.15u	onbewolkt, helder, temperatuur 10-20°C, windkracht 2-3 Bft

2.2. Resultaten

Tijdens de veldbezoeken is vastgesteld, dat er in de zuidelijke dakrand van het woonhuis zeker twee en waarschijnlijk drie vaste verblijfplaatsen van Huismus aanwezig zijn. De mussenparen vormen een onderdeel van een grotere groep Huismussen die zich ten zuiden en zuidwesten bij naburige woningen bevindt.

In het groen ten zuiden van het huis kwetteren de Huismussen van deze nesten. Gezien de geringe aantallen gaat het niet om een belangrijke kwetterplek.

2.3. Conclusies Huismus

In het plangebied zijn twee en waarschijnlijk drie actieve nesten van Huismus aanwezig; door de ingreep worden deze nesten van Huismus verstoord.

Door de ingreep worden geen belangrijke kwetterplekken verstoord.

- ➡ Er is een ontheffing nodig voor het verstoren van jaarrond beschermde nesten van Huismus.

3. NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN

3.1. Uitvoering

In het plangebied is gericht nader onderzoek uitgevoerd naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Daartoe zijn gedurende voorjaar/zomer van 2016 op vier dagen in de schemerperiode veldbezoeken gebracht aan de planlocatie. Door een deskundige ecooloog van De Groene Ruimte is, conform de richtlijnen uit het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus geïnventariseerd op zicht en met behulp van een batdetector (Pettersson D240x). Daarbij is getracht het belang van de aanwezige elementen voor vleermuizen vast te stellen.

Wanneer nodig zijn opnames gemaakt van de vleermuisgeluiden met een Roland R-05 en zijn geluiden geanalyseerd met het programma BatSound versie 4.1 van Pettersson.

Veldbezoeken Gewone dwergvleermuis

Datum en tijd	Weersomstandigheden
31-05-2016 21.50u - 23.50u	grotendeels helder, temperatuur ca. 18°C, windkracht I Bft
24-06-2016 21.45u - 23.50u	vrijwel onbewolkt, temperatuur 21-20°C, nagenoeg windstil
06-09-2016 21.10u - 23.15u	vrijwel onbewolkt, temperatuur 18°C, nagenoeg windstil
26-09-2016 20.30u - 22.30u	vrijwel onbewolkt, temperatuur 17 - 12°C, nagenoeg windstil

3.2. Resultaten

In het plangebied zijn vijf soorten vleermuizen aangetroffen.

Duidelijk is geworden dat het plangebied zelf slechts een marginaal jachtgebied voor Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis is.

Laatvlieger en Rosse vleermuis zijn geregeld waargenomen maar deze hadden geen binding met het plangebied.

Het perceel direct ten noorden van het plangebied en de aangrenzende Zijdwetering bleken wel belangrijke jachtgebieden voor vleermuizen.

Op 6 september is driemaal een passerende Watervleermuis langs de bomenrij aan de noordrand van het plangebied waargenomen. Daarbij werd de bomenrij als geleidende structuur gebruikt.

Bij de Zijdwetering is ook tweemaal een Watervleermuis waargenomen, dus ook hier vliegen dieren langs. Het is aannemelijk dat Watervleermuizen bij minder weer het liefst in de luwte van de bomenrij zullen vliegen. Het betreft geen essentiële vliegroute omdat ook langs het spoor een beschutte vliegroute in dezelfde richting mogelijk is. Bij rustig weer kunnen de Watervleermuizen over de Zijdwetering vliegen.

3.3. Conclusies vleermuizen

- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.
- Langs het noorden van het plangebied hebben Watervleermuizen een vliegroute. De vliegroute is niet essentieel omdat er alternatieven voor handen zijn.

4. AANBEVELINGEN

- Omdat door de ingreep vaste verblijfplaatsen van Huismussen worden verstoord, dient een ontheffing ingevolge de Flora- en faunawet te worden aangevraagd bij RVO.nl; na verlening van de ontheffing dient het project uitgevoerd te worden conform de voorwaarden in de ontheffing.
- Aanbevolen wordt om de verlichting langs de noordrand van het plangebied te beperken of zo mogelijk weg te laten. Indien verlichting noodzakelijk is dan kan gebruik gemaakt worden van zo laag mogelijke, naar beneden gerichte verlichting. Dit is met name van belang omdat de vleermuizen die de aangrenzende bomenrij als geleiding gebruiken lichtgevoelig zijn.
- Geadviseerd wordt om een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen, waarin op uitvoeringsniveau is opgenomen welke ecologische maatregelen (eventueel inclusief de voorwaarden uit de ontheffing) tijdens de ingreep genomen dienen te worden, uitgezet in de tijd en de fasering van de ingreep.
In dit werkprotocol worden ook maatregelen opgenomen inzake de wettelijke zorgplicht voor bijvoorbeeld aanwezige vogels en amfibieën die in het plangebied aanwezig zijn.

BRONNEN

Algemene Maatregel van Bestuur inzake art. 75 van de Flora- en faunawet (2005).

De Groene Ruimte, 2016. *Quickscan FF-wet plangebied Veenendaalseweg 45, Ede.* - Onderzoeksrapport I6680, in opdracht van Kubiek Ruimtelijke Plannen in Veenendaal.

Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I, 2014a. *Soortenstandaard Huismus (*Passer domesticus*), versie 2.0.*

Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I, 2014c. *Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), versie 2.0.*

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005. *Buiten aan het werk? Houd rekening met beschermde dieren en planten!* - Brochure Ministerie van LNV.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013. *Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.*

BIJLAGE I. RESULTATEN (VELD)BEZOEKEN

Op de volgende pagina's wordt verslag gedaan van de veldbezoeken, welke in het kader van het nader onderzoek naar streng beschermde soorten zijn gebracht.

Van elk veldbezoek is aangegeven wanneer het is gebracht en onder welke weersomstandigheden. Ook is aangegeven wat de aanleiding van het bezoek was en welke resultaten of waarnemingen het bezoek heeft opgeleverd. Waar dat van toepassing is zijn relevante foto's toegevoegd.

Veldbezoeken hebben plaatsgevonden op de volgende dagen:

- 18-04-2016: verblijfplaatsen Huismus;
- 09-05-2016: verblijfplaatsen Huismus;
- 31-05-2016: verblijfplaatsen vleermuizen;
- 24-06-2016: verblijfplaatsen vleermuizen;
- 06-09-2016: verblijfplaatsen vleermuizen;
- 26-09-2016: verblijfplaatsen vleermuizen.

Veldbezoek d.d. 18 april 2016

Tijdstip : 08.40u - 10.15u
Weer : temperatuur ca. 6°C, helder, windkracht 2-3 Bft.
Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : Inventarisatie verblijfplaatsen Huismus

Resultaten :
 Huisumus . . . : Een nestindicerend paartje was actief in de zuidelijke dakrand van het woonhuis. De nestplek is in het oostelijk deel van het huis boven een aanwezige klimplant (Clematis?).
 Er is tenminste één nestplek aanwezig. Er waren soms schermutselingen tussen mussen voor deze locaties. Hieruit blijkt misschien dat er nog meer broedplekken zijn.
 Overig : Ten zuiden en westen van het plangebied zijn bij schuurtjes sporen van Steenuil gevonden.
 Een broedgeval van Kauw was aanwezig in het gebouw van het pompstation.

Veldbezoek d.d. 9 mei 2016

Tijdstip : 08.15u - 10.15u
Weer : temperatuur 10-20°C, volledig helder, windkracht 2-3 Bft.
Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : Inventarisatie verblijfplaatsen Huismus

Resultaten :
 Huisumus . . . : Er zijn twee zekere nestplaatsen aanwezig, beiden met roepende mannetjes. Een nestplaats is bij de klimplant; de tweede is in dezelfde dakrand, helemaal naar het westen van het woonhuis. Mogelijk is nog een derde broedplaats aanwezig omdat bij de nestplek bij de klimplant op een gegeven moment twee mannetjes actief waren.
 Overig : Ten noorden van het plangebied is een paartje Gierzwaluwen actief. Er zijn geen verblijfplaatsen van deze soort in het plangebied aangetroffen.
 Er is in de rand van het plangebied een klein exemplaar van de Gewone vogelmelk aangetroffen.

Veldbezoek d.d. 31 mei 2016

Tijdstip : 21.50u - 23.50u
Weer : temperatuur 18°C, grotendeels helder, windkracht 1 Bft
Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : Inventarisatie verblijfplaatsen vleermuizen

Resultaten :

- Vleermuizen : Een jagende Gewone dwergvleermuis is aangetroffen in de noordwesthoek van het plangebied na de uitvliegtijd. Een jagende Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis zijn aangetroffen in de noordoosthoek van het plangebied, na de uitvliegtijd. Er zijn enkele Rosse vleermuizen overvliegend van noord naar zuid over het plangebied waargenomen. Er is een tweetal keren een Laatvlieger waargenomen ten noorden van het plangebied maar duidelijk na de uitvliegtijd. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen in panden in het plangebied. Nabij de Zijdewetering was veel vliegactiviteit van Gewone dwergvleermuis en in mindere mate Ruige dwergvleermuis.
- Overig : Er is een Steenmarter waargenomen ten noorden van het plangebied nabij de wetering. Het dier kwam van de overzijde van de Veenendaalseweg en is niet in het plangebied gezien. Er zijn geen uilen gehoord.

Veldbezoek d.d. 24 juni 2016

Tijdstip : 21.45u - 23.50u
Weer : temperatuur 21-20°C, vrijwel onbewolkt, nagenoeg windstil
Medewerker(s) . : Pieter Reijbroek

Werkzaamheden : Inventarisatie verblijfplaatsen vleermuizen

Resultaten :

- Vleermuizen : Gedurende het veldbezoek werden geregeld Gewone dwergvleermuizen vastgesteld, maar steeds buiten het plangebied; een paar maal bereikte een Gewone dwergvleermuis de noordwestpunt van het plangebied. Ook net buiten de noordoostelijke punt van het plangebied (bij het bomengroepje) waren geregeld foeragerende vleermuizen aanwezig. Het betrof allemaal dieren die in beginsel (net) buiten het plangebied foerageren en binnen het plangebied geen verblijfplaatsen hebben; vermoedelijk is wel een verblijfplaats aanwezig in de bebouwing ten noorden van het plangebied. Even na 23.00u werd een overvliegende Rosse vleermuis vastgesteld; het dier heeft geen binding met het plangebied.
- Overig : In het begin van het veldbezoek foerageerden ca. vijf Gierzwaluwen ook boven het plangebied; de dieren lijken geen binding te hebben met het plangebied zelf.

Veldbezoek d.d. 6 september 2016

Tijdstip : 21.10u - 23.15u
Weer : temperatuur 18°C, vrijwel onbewolkt, nagenoeg windstil
Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : Inventarisatie verblijfplaatsen vleermuizen

Resultaten :

Vleermuizen : In het westen en uiterste oosten van het plangebied zijn enkele rondvliegende Gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Geen van de dieren leek een binding te hebben met de bebouwing in het plangebied. In het westen vloog een roepend mannetje telkens naar het huis ten noorden van het plangebied; verondersteld wordt dan ook dat de verblijfplaats bij de burens is. In het oosten van het plangebied vlogen éénmalig twee Ruige dwergvleermuizen. Ook deze dieren toonden geen binding met de bebouwing in het plangebied.

Opmerkelijk was de passage van drie Watervleermuizen door het plangebied. De dieren waren duidelijk op doortocht en gebruikten blijkbaar de aanwezige houtwal als geleiding. Ook bij de wetering werd tweemaal een Watervleermuis gehoord. Mogelijk betreft het dieren die van en naar een winterverblijf (zoals naburige kazematten) vliegen.

Boven het plangebied werden ook enkele individuen van de Rosse vleermuis en éénmaal van de Laatvlieger gehoord. Tenslotte werd een ongedetermineerde vleermuis gehoord, mogelijk een Tweekleurige vleermuis. Deze drie laatste soorten hebben geen binding getoond met het plangebied.

Overig : Uilen zijn niet waargenomen.

Veldbezoek d.d. 26 september 2016

Tijdstip : 20.28u - 22.28u

Weer : temperatuur 18°C, vrijwel onbewolkt, nagenoeg windstil

Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : Inventarisatie verblijfplaatsen vleermuizen

Resultaten :

Vleermuizen : Alleen bij het woonhuis direct ten noorden van het plangebied is een roepend mannetje van Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het dier jaagde af en toe aan de noordgrens van het plangebied. Enkele jagende Ruige dwergvleermuizen zijn waargenomen aan de noordzijde van het plangebied. Er zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. Er is tweemaal een Laatvlieger en éénmaal een Rosse vleermuis gepasseerd over het plangebied. Er zijn geen andere vleermuissoorten waargenomen.

Overig : -

